

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
învoială

Unirea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Febra revizionistă

La granița noastră apuseană se întesesc răbufnirile urei. Ungurii, zice-se, „se deșteaptă”. Din somn, ori din beție, nu știm. Cert este însă, că țipă și urlă și se sbat cumplit. Li chinuște duhul rău al „revizionismului”. Vreau cu orice preț Ardealul. Le trebuie bogățiile lui și robii cari să le muncească spre gloria culturii maghiare. — Și au nerușinarea să agite această obsesie păcătoasă a lor în fața lumii. Ar vrea să facă părtași și pe alții la tâlhăria, pe care n'o pot încerca singuri.

Nu putem avea decât milă față de aceste svârcoliri ale neputinții. Ele nu strică nimănui atâta, cât autorilor înșiși. Exaltarea bolnavă produce iluzii cari tulbură judecata și, în clipa deșteptării din falsa „deșteptare”, neamul lui Arpad va cădea pradă desnădejzii și extenuării.

Nu folosesc însă nici altora. Nici Italiei, care pare a se interesa de această febră asiatică. De sigur dintr'un motiv asemănător: exaltarea națională cu care Ducele, în lipsă de macaroane, își hrănește nația flământă. — Uită însă, că în felul acesta nu se asigură pacea Europei. Pe care, de altfel, o dorește toată lumea cu scaun la cap. Fiindcă răsturnarea ei ar fi o crimă, pe care nimeni nu o ambiționează și din care nimeni nu ar câștiga. Mai puțin aceia cari au acum accese de furie revizionistă.

În fața acestor svârcoliri neputințioase, noi așteptăm cu suflet înălțat ziua de 1 Decemvrie, pentru a prăznui a 14-a aniversară a celei mai frumoase clipe din istoria noastră. Ea ne aduce aminte, iară și iară, dreptul nostru istoric, imprescriptibil, asupra pământului care este al nostru din moși-strămoși, drept proclamat în fața lui Dumnezeu și în fața lumii, cu puterea elementară a forțelor irezistibile ale naturii, în grandioasa adunare dela Alba-Iulia. — Și, fără să vrem, vor învia în amintire durerile veacurilor de robie. Tot sbuciumul, toată umilirea, tot chinul biciului unghuresc, asuprirea jandarmului și disprețul solgăbirăului, întunerecul temnițelor și gâlgăiala sângelui nevinovat. Toate, purtate veacuri lungi, cu resemnare de mucenici și cu nădejdea eroică, unică, creștinească a izbândirii dreptății, pe care Dumnezeu nu o putea lăsa suprimată pe veci.

La această conștiință a dreptului nostru indiscutabil și inalienabil, se adaugă puterea noastră de viață, pe care n'au putut-o frânge veacuri de politică sistematică și de pauperizare voită. În butul ei, am rămas curaja în suflet, în grai și port românesc, mulțimi covârșitoare, în mijlocul cărora străinii de pe meleagurile noastre se vâdesc la prima privire ca simple nuclee artificiale, de exploatare și desnaționalizare, susținute de stăpânirea străină. — Cred vecinii noștri, că este în interesul lor și a fraților lor pe cari i-au uitat aici, între noi, să ne aducă aminte mereu aceste adevăruri triste?

La 1 Decemvrie vom da slavă lui Dumnezeu pentru dreptatea pe care ne a făcut-o și, privind trecutul, ne vom întări și mai mult în dragostea pentru pământul și neamul nostru liber. — Și, cu toată demnitatea pe care ni-o dă conștiința dreptului și a puterii noastre, vom cere Europei leacuri împotriva frigurilor revizioniste. Noi n'am făcut nedreptate nimănui. În 1918 am luat ce era al nostru și ce ne fusese răpit cu forța. Iar după clipa izbândirii, n'am purtat gânduri de răzbunare. Am iertat și pe aceia, cari ne-au asuprit. — De-acum însă nu mai îngăduim nimănui să ne tulbure pacea. Trecutul e dovadă, că ne știm apără dreptul împotriva oricui și împotriva tuturor.

Dreptatea este cu noi, cu noi este Dumnezeu!

Congres ori sinod?

Din frământările preoșimei — Cum să se rezolve problemele la ordinea zilei

de Pr. Ioan Borza

Au trecut și sinoadele preoștii de toamnă, lăsând impresia că n'au făcut nici de astă dată un pas hotărîtor în rezolvarea problemelor la ordinea zilei. Probleme actuale, de ani de zile. De atâta vreme preoșimea e în continuă fierbere. Și cu cât trece vremea se îngrămădesc „soluțiile” în hotărîrile sinodali preoștii și în paginile „Unirii”, iar problemele sunt și azi mai puțin rezolvate ca ori și când. Pân' una-alta, preoștii și biserica sufer. Cea mai ardentă, mai stăruitor și mai desbătută chestiune e aranjarea pensilor. Discuțiile continuă și iau proporții, iar „ajutoarele” și pensile... scad.

De astădată se pare că tot mai multă trecere are ideea unui congres arhidiecezan al preoștilor. Două districte s'au și pronunțat în hotărîrile sinodali. Foarte probabil și altele. Se vede că ideea lansată prinde, fără a mai fi examinată, și fără a i-se face cea mai mică opoziție. Probabil nu de alta, ci pentru a călca și noi în ritmul vremii. Azi când toată lumea: învățători, studenți, meseriași, invalizi, pân' și femeile țin congrese — numai noi preoștii nu?!

Să mă ierte frații preoști, dar nu văd ce-i îndeamnă să ceară... congres. Și de ce chiar congres și nu sinod arhidiecezan? Căci nu e tot una, și nu cu aceleași mijloace și autoritate pot rezolva chestiunile.

Să ne întrunim! Să ne constătuim! Bine. Dar ne-am întrunit și constătuim destul. În tot anul de două ori în sinoade, nu știm de câți ani. Sute de preoști la exercițiile spirituale. Apoi „Unirea” a stat în permanență la dispoziția tuturor părerilor și propunerilor. Și n'am pregetat să ni-le spunem ba în sinoade, ba în gazetă, ba chiar și la exercițiile spirituale. Și după atâtea „debateri”, azi cerem din toate părțile, același lucru: congres. Căci, în definitiv, congresul nu poate face nimic. E o iluzie. Hotărîri valide nu poate aduce. Plus o mulțime de aranjamente inutile. Iar rezolvatul? — Cel mult „cuvântări” frumoase și oarecari „hotărîri” inofensive. Adevăratul „congres” care poate, și va elucida definitiv, cu deplină autoritate și competență, toate problemele — e „congresul” conchemat după canoanele bisericii: sinodul arhidiecezan. Și cred că de competența sinoadelor districtuale ar fi să ceară sinod arhidiecezan, nu congrese riscate și inutile.

După cât știm acesta e și gândul înalt Prea Sfinției Sale. Desigur sunt motive pentru ce nu s'a convocat încă. După cum sunt și motive cari ne îndeamnă să credem că se va ținea.

Pensile preoștilor trebuie să mărită din două grele motive: e în interesul bisericii să pensioneze pe preoști cari nu mai sunt, fizicește

și moralicește, destoinici, — mai ales în împrejurările sociale de azi. — Și sunt vrednici și preoștii trecuți în zilele lor să se bucure la bătrânețe de o cât de cât mai omenească situație materială. E apoi prima datorință a noastră să culegem de pe drumuri pe văduvele și orfanii de preot. — Nu e mirare că mulți preoști sunt adânc preocupați cu câștigarea banului, — chiar cu neglijarea serviciului de preot —, când se pot aștepta să-le rămână șase-șapte copii orfan, adevărați orfan, muritori de foame.

Sunt apoi atâtea alte probleme vitale cari așteaptă soluționări. — Nu le va putea aduce un congres, nici mic nici mare.

Nu congrese și discuții ne trebuie, ci hotărîri valide, cari să salveze biserica și familiile preoștilor, de situații, cari de vor mai rămânea lungă vreme, vor fi pentru noi un certificat care nu ne va face cinste.

Biruință, cum puține se cunosc. A raportat-o răposatul paroh Iakobs din Mülheimul Germaniei, și a încrestat-o, între altele, „Katholische Kirchenzeitung” din München.

Minunată slugă a Domnului acest preot catolic! L-a cunoscut multă lume, și l-au respectat toți câți l-au cunoscut. Până și dușmanii crezului său religios, și ai lui Dumnezeu. Căci era iubirea întrupată, și iubirea nu i-se poate sta împotriva. Ușa lui ziua-noaptea era deschisă nevoiașilor de tot felul. Și totdeauna, cât numai putea mâna sa să facă pentru ei, făcea. Nu odată și-a tras până și bucătura delagură ca s'o deie altora, pe cari îi credea mai flămânzi decât el. Pe vreme de iarnă bătea vântul în dragă voie prin dulapul lui de haine, căci nu se împiedeca în ele, deoarece, una după alta trecuseră la sârmanul ce se nimerise să le ceară mai întâiu. Pentru sine nu ținea decât strictul necesar: ghețele din picioare, hainele de pe el și pălăria din cap. Incolo totul era pentru alții, după cum s'a putut convinge îngrijitorul său, care, voind să-l surprindă c'o păreche de ghețe noi, s'a trezit că Părintele care, se vede, aflase ceva de surpriză, le dăruise deja încă înainte de a le fi căpătat.

Asta așa a mers până acum de curând, când, într'o bună dimineață, l-au găsit mort, lângă masa sa de scris. Avea 58 de ani de viață și mai bine de trezeci de ani de pastorație. Sărac în bunuri lumești cât a trăit, sărac a fost și la moarte. Frații mizericordieni, în spitalul cărora zăcuse o vreme, l'au mișcat cu cămașa în care s'a îngropat, căci altfel nici atâta haină de dai Doamne n'ar fi avut.

Înmormântarea însă i-a fost regească;

mil și mil l-au petrecut pe calea cea din urmă, în dangătul tuturor clopotelor orașului, chiar și a celor luterane, în vreme ce în toate bisericile — inclusive cele luterane, — se făceau rugăciuni pentru odihna sufletului celui petrecut la groapă, unde a făcut impresie deosebită delegația de 50 a comuniștilor, ce au depus două cununi impozante pe sicriul adormitului. Iar în adunarea lor solemnă, președintele, parentând pe cel răposat, s'a adresat tovarășilor prezenți: „Parohul Iakobs e mort; o minută reculegere, întru amintirea lui... Va isbucni din nou, nu peste mult, furtuna, șatunci vai de popi; pe acest preot Iakobs, însă, l-am fi purtat pe palmel”

Se poate o mai strălucită biruință a idealului evanghelic ca cea proslăvită în persoana parohului Iakobs, de către purtătorul de cuvânt al comuniștilor din Mülheim?

Misiuni populare. Timpul postului de Crăciun e dintre cele mai potrivite pentru reculegere sufletească. Reuniunile de misiuni sfinte știu acest lucru, și urmează în consecință.

După informațiile ce avem, în arhidieceză s'au ținut, în zilele de 19—21 Noemvrie c., de sărbătoarea Intrării în biserică, misiuni populare, în patru parohii. Și anume: în *Urmeșul de Câmpie* (distr. Râciu), unde a cuvântat p. prof. de teol. *Dr. Coriolan Pop-Lupu*. Predicile și slujbele, nefiind terminată biserica cea nouă, s'au ținut la casa parohială, aranjată interimar în acest scop. Evident, partea mare a mulțimilor din sat și din vecinătate (Ulleș, Sângeorz, Silvaș, Crăeștii de Câmpie) a trebuit să asculte de afară. Mărturisiri și cuminecări multe. Ajută misionarul: p. Vodă, din loc; apoi Frații preoți: Bătăciul, Laurențiu, Nicolau, Nicoară, Racovișan și Sanislav. — Tot atunci a ținut misiuni populare în *Pelișor* (distr. Mediaș) p. *Dr. Nicolae Lupu*, prof. de teologie. Bineînțeles că din acest prilej biserica nouă a pelișorenilor a fost neasemănat mai cercetată ca altădată. La ascultarea spovedaniilor au ajutat, înafară de p. Iuliu Aron, preotul local, și Frații preoți Victor Anghel și Moise Ionașcu. Sămânța bună aruncată aici sunt nădejdi speciale că va rodi, mai

ales că, grație munificenței p. Mitropolit și unor credincioși din America, această parohie e scutită de turburările împreunate cu repartiția pentru clădire de biserică și case parohiale. — Munca de apostol al cuvântului în *Crăeștii* districtului Diciosânmărtin a săvârșit-o p. *Dr. Ioan Cristea*, secretarul mitropolitan. P. I. Stanciu, preotul local, are deja o temelie nouă și trainică, pe care poate clădi în truda-i pastorală din viitor, începând chiar cu aceste zile ale harului. — Același lucru se poate spune și despre *Meneșul de Câmpie* (distr. Râciu) unde cu prilejul misiunilor ținute de p. *Elie Magda* din Alba-Iulia s'a mărturisit toată lumea dela șapte ani în sus. La mărturisiri a dat ajutor p. Morar, preotul locului, și Frații preoți Bad, Harșa, Nicoară, Nilca și Mera. — A făcut deosebit de bună impresia participarea la misiuni a dlui E. Mera, dir. Școlii de Comerț din Alba-Iulia și fiu al satului.

În eparhia orădană s'au ținut misiuni la *Sânlaazarul* Bihorului. Toate cuvântările le-a rostit p. franciscan *Dr. Dominic Neculaeș*. S'au mărturisit și cuminecat aproape 400 de inși. La ascultarea spovedaniilor au ajutat și p. Paul Silade, preotul din loc, apoi p. arhidiacon A. Băliban, și p. Coriolan Man cu p. Alexandru Terdic.

Ținute la timp potrivit și cu pricepere, aceste băi sufletești sunt binefaceri de neprețuit pentru parohiile noastre și pentru purificarea și întărirea sufletului poporenilor noștri.

Singura scăpare. Biserica anglicană trece prin frământări grele. Același spirit dissolvant care macină, în cadrele protestantismului de pretutindenea, tot ce-i credință supranaturală, se înstăpânește tot mai mult și asupra rândurilor anglicane, spre cea mai mare durere a multor bisericieni de bine dintr'inși. Durere cu atât mai mare, cu cât e împedat că acest curent distrugător nu poate fi învins rămânând pe temelii religioase, labile și șubrede, ale „religiei naționale” inaugurate de Henric VIII.

Convinși de acest adevăr, sunt mulți la număr aceia cari cari caută mântuirea în barcă

mai sigură. Și în această căutare privirea li-s'a oprit la barca lui Petru. Despre ceea ce au ținut cu cale să înștiințeze pe toți frații. Daily Express din 11 Noemvrie c. le aduce, vezi bine că la la loc de frunte, manifestul îndreptat către toți și către toate. De sine înțeles că a provocat senzație enormă cu asprul rechetoriu ce face privitor la stările actuale ale bisericii semnatărilor, și cu precizia lămuritoare: „unicul mijloc de a ieși din haosul prezent est uniunea cu Sfântul Scaun”.

Manifestul e scris de cincizeci de dignitari bisericești, între cari și episcopul Victor Seymour, apoi nouă bisericieni din Londra, alții din York, Colchester, Cambridge, Pertsmouth etc. și doi monahi anglicani.

La anul se va serba centenarul așa zisei „mişcări de Oxford”, care, între alții, a adus și pe cardinalul de mai târziu, pe Newman, în sânul catolicismului. Manifestul amintește acest lucru și conchide că această mișcare, devenită tot mai puternică, nu poate avea decât o singură încheiere: perfecta unire în credință cu Roma. — Pentru care lucru s'au făcut și se fac nenumărate rugăciuni.

Minunea din Buckfast

— Triumful stăruinții —

Rar s'a adevărit așa bine temeinicia vorbii că mult pot puțin buni împreună, ca în cazul reclădirii străvechei mănăstiri de care ne ocupăm aici.

Hissoave bătrâne, dela 962, o cunosc ca fiindând deja de mult și adăpostind fii de-ai sf. Benedict. La 1148 trece în grija cisterciensilor, cari fac din ea, în acel colț de raiu care este Devonshire din țara lui Albion, un focar de lumină în sfințenie și un centru atractiv de viață socială și economică, dealungul întregului ev mediu. Trebuie să vină urgia vremilor lui Cromwell, ca puternica ctitorie a ucenicilor sf. Patriciu și sf. Dunstan să fie jefuită până și de plumbul acoperișului și să fie lăsată pradă ploilor, vânturilor. În veacul XVIII nu mai rămăsese din ea decât scheletul unui corp gi-

Foiața „Unirii”

Din suferințele trecutului

Preoții unui district întreg în temnițele din Cluj
de pr. CORNEL PAPIU

Se proiectează un congres al celor închiși în temniță ungurească. Mișcătoare va fi și a acelui congres, cu amintirea suferințelor din trecut, și evocarea acelora, cari au trăit acele ceasuri de jale și durere.

Mulți dintre aceștia nu se vor mai putea prezenta la apel. Dar noi li vom aminti. Vom spune suferința lor, ca să nu se dea uitării...

Între scrisorile bunicului *Nechita C. Sula*, preot în Neț (azi Nețeni), am dat de o legăturică cu inscripția: „Spre suvenir urmașilor mei”. Frumoasă și scumpă suvenir. Sunt acte de acuzare, sentințe, și în urmă un „Elbocsátólevél” (No. 499—894) din temnița Clujului, morman de acte ce vorbesc de suferințele unui district protopopesesc întreg.

Era în anul 1893. Anul judecării lui Aurel C. Popoviciu și Nicolae Roman, pentru vestita „Replcă”. Tot atunci apăruse în „Tribuna” articolul „Repriviri politice”, pentru care au fost judecați Septimiu Albini, Ioan Rus Șirianul, și soții.

Din ceata celor revoltați de aceste osândiri nu puteau să lipsească preoții. Au luat și

ei parte activă la durerea celor condamnați. Așa preoțimea din tractul *Bistriței* j. Năsăud. În Septemvrie acel an, s'au adunat în sinod la preotul *Nechita Sula* din Neț: E. Ioan Bârsan, Sebișul de jos; Constantin Pop, Herina; Alexandru Anca, Chiraleș; Mihail Bungârdean, Bileag; Eliseu Mureșan, Șieu-Cristur; Vasile Nechiti, Sebișul de sus; Traian Deac, Friș; Teodor Moldovan, Măgheruș; Ioan Timar, Bârla; Ioan Baclu, Șolmuș; *Nechita Sula*, Neț; Ioan Mureșan, Șieu-Cristur. Tractul întreg, afară de protopopul *Domide*, care din cauză de boală n'a luat parte.

După sinod, la masă, s'au început discuțiile. Natural, că în jurul condamnărilor neglijate, ce s'au făcut cu câteva zile înainte. Revoltați, și ca să-și arete dragostea față de cei ce suferă, preoții au hotărât să publice un memoriu în cauză. Ioan Bârsan l-a și conceput. S'a aprobat cu unanimitate și a fost semnat de toți cei prezenți. Tot I. Bârsan l-a trimis apoi la „Tribuna” în Sibiu, unde a și apărut în Nr. 219, din 2/14 Octomvrie, anul 1893.

Aderarea la suferința celor închiși s'a făcut. Urma să vie sancțiunile. Și n'au întârziat nici acestea. Ochiul vestitului procuror, renegeatul *Alexandru Vita*, s'a oprit asupra celor scrise în „Tribuna” și sufletul lui vândut s'a tulburat de îndrăzneala popilor. Doar aceștia li aduceau aminte de trădarea lui... A și spus el celor ce l-au întrebat, cum de român fiind li dă pe preoții români în judecată: „chiar

pentru că sunt Români, li dau”. Și i-a dat. A căutat pasagiile cele mai enervante și după ce în actul de acuzare Nr. 1717—894 le citează în rând, trage concluzia: „În cuvintele scrisorilor de aderare, citate mai sus, este deci exprimat deschis și hotărât, că autorii și semnatarii aceleia, cauza pentru care au fost condamnați Aurel C. Popovici și celelalte persoane amintite mai sus, au numit-o *cauză dreaptă*, și pentru condamnarea lor li consideră de *martirii neamului românesc*; în urmare preamăresc o faptă care este considerată de lege — și anume art. 172 și 173, — ca vrednică de pedeapsă... În baza art. 174, pentru preamărirea prin presă a infractorilor pentru infracțiunea comisă, ridic acuză împotriva...” Și cere să se facă dreptate.

A spicuit și acuzat cum numai un renegeat putea s'o facă. Și a avut și satisfacția să-l vadă condamnați. La 12 Iunie 1894, s'au ținut desbaterile procesului la Cluj. Gavril Tripon și Gh. Ilea au fost apărătorii. Sentința se știa înainte. Cu Nr. 3122—894, afară de Eliseu Mureșan, care a fost achitat, toți ceilalți au fost condamnați la închisoare de câte 3 și 2 luni, și la suportarea tuturor șpăselor. Ceva s'a evidențiat la acel proces, spre lauda celor osândiți. În actul de judecată se arată clar, că până atunci n'au suferit nici o pedeapsă. Într-o viață trăită cinstit, un singur lucru au făcut vrednic de pedeapsă: au fost *buni români*.

Natural că au încercat a scăpa, deși fără

gantic, de altădată. La 1806 dispar și ultimele rămășițe ale zidurilor bătrâne osândite pieririi.

Mișcată de gloria celor trecute vremi, chinovia benedictină franceză de La-Pierre-qui-Vive, cumpără, în 1882, terenul pe care se rugaseră și clădiseră ordinoară înaintașii glorioși. Din daniile catolicilor englezi ridică o parte de mănăstire și o foarte modestă capelă. La 1902 Buckfastul e înălțat la treapta de abajie independentă, împrejurare ce trezește în mintea pâr. abate Bonifaciu Napper gândul năstrușnic: să refacă vechea biserică, în mărimea și strălucirea ei din anii înfloririi celei de demult.

Și s'a pus pe lucru. Desgroapă temelile și trimite un frate laic să învețe arhitectura. Nu-și vede însă visul împlinit căci pierie într'un naufragiu, aproape de coastele Spaniei. Opera începută o continuă urmașul său, pâr. Anscar Vonier, fost profesor de filozofie la San Anselmo în Roma, răzimat pe ajutorul lui Dumnezeu și munca fraților întru călugărie. Din afară nici nu cere, nici n'așteaptă nimic. Și nici nu capătă decât: 5 lire sterline dela un binefăcător; un cal și o trăsură dela altul, și dreptul de-a scoate nisip, pe gratis, dintr'o carieră apropiată, dela un al treilea. Cu atâta se încep lucrările în 5 Ianuarie 1907. Șapte ani dearândul s'au ostenit, fără încetare, patru frați laici și un părinte ieromonah, cu realizarea, bucată de bucată, a planului mareș ce-l aveau pe hârtie și'n lămi. Iarna tăiau și ciselau blocurile de piatră din temelii și ziduri, celalalt timp îl folosiau pentru restul de lucrări. Războiul li împiedecă puțin, fiindcă $\frac{2}{3}$ din călugări erau germani și ca atari supuși la destule vexații. Abia în anul trei al conflagrației mondiale au parte de pace, alătura de francezii tovarăși de aspră schimnicie, cu cari au dus-o în cea mai bună înțelegere!

Așa s'a făcut că în 1922 s'a putut sluji deja în biserică. Munca de întregire și desăvârșire făcându-se și mai departe, cu stăruința și sufletul dela început, până spre sfârșitul verii acestui an, când totul a fost încheiat și armonizat. Se mai aștepta doar târnosirea

speranță. Au apelat la Curie. Dar prin decizia Nr. 7365—1894 li-s'a respins apelul. Și-acum preoții trebui să-și pregătească merindea: să schimbe altarul cu închisoarea din Cluj. Să-și lase soțiile și pruncii singuri în vreme de toamnă. Să-i lase expuși la șicanele autorităților locale ungurești.

Au intrat apoi în temnița Clujului, la 17 Septembrie 1894. Le era interzis chiar și fumatul, și numai după ora 10, ora inspecției, puteau să-și satisfacă această plăcere.

Și-apoi plimbarea, în cerc, prin curte... În vecini se zidea o casă și lucrătorii, privind peste zidul închisorii, își vorbeau: „uite popii valahi, aici li-e bine lor...“ Așa au trecut, încet, zilele. Iar când să plece, au primit scrisoarea de dimitere, cu toate semnalmentele, cași cel din urmă pușcăriași. Acasă îi aștepta soția și pruncii și — o adresă dela parchet pentru achitarea cheltuelilor de judecată și întreținere în închisoare. Și s'au achitat și de aceasta. Dar în sufletul lor de Români dârzi s'a cimentat și mai mult dragostea de tot ce e românesc.

S'au stins, nu știu, poate toți, și de mult s'a așternut ultiarea peste fapta lor. Se cuvine dar, ca un prinos târziu, să pomenim aceasta faptă. Căci acel preoți din tractul Bistriței sunt vrednici de cinste. Și dacă la acel congres, care se proiectează, nu se va prezenta nici unul dintre ei, bine ar fi să se ridice cineva, să-i amintească, pe ei și fapta lor, căci vrednici sunt!

sărbătorească, săvârșită și aceasta la începutul toamnei de cardinalul Bourne din Westminster, ca legat papal, în filința de față alor 21 arhiepiscopi și episcopi, 31 arhiepiscopi și abaji și mai bine de 20.000 de pelerini din toate părțile Angliei, și din Germania. Străduințele neîntrerupte, de douăzeci și cinci de ani, își arătau roadele, și mila Ceriului, cerșită la cele cincisprezece altare ale catedralei, sigur, în taină se revărsa bogată peste cei 62 Părinți și Frați ce petrec în preajma noului și slăvitului lăcaș al Domnului puterilor.

P. Străjeru

Ac de cojocul potrivnicilor politici. Atârna dela puternicii zilei ce arme să „legalizeze“ în măsurarea de forțe cu cei din tabăra adversară, ori socotită ca atare. Variația e mare, dela „cinci pe douăzeci“ și până la ghilotină, și e preferită o formă sau alta, după neam și împrejurări.

Cei dela cârma Spaniei de azi țin la metoda practică de Portugalia, Chile, Peru și în parte și de Soviete: deportarea. Drept loc de surghiun au fost alese rămășițele de colonii ce mai are Spania în Africa. Și nici că se putea să se opriască la puncte mai potrivite pentru a-i face inofensivi pe contrari, în specie pe monarhiști.

S'au decretat și înființat lagăre de atari prinsonieri în Rio di Oro, insula Fernando Poo, și Rio Muni, — unul mai teribil ca celalalt. În fortăreața Cabo de Cisneros din Rio de Oro o să fie expediați 6000 de osândiți, între cari principii de Sevilla, Grimaldi, aristocrați, politicieni, mari industriași și mulți alții, complotiști și preținși complotiști. Aici sigur, — așa se dă cu socoteala, — o să fie pe pace. Incunjurată de-o pustie nisipoasă și fără verdeață, cetățuia se sfișește în soarele african, așteptând vaporeșul liniei Transatlantica, ce aduce, odată pe lună, scrisori censurate și de-ale gurii.

Tot atât de „simpatic“ este și ostrovul Fernando Poo cu cei 2000 Km² ai săi, în mijlocul cărora se ridică orașelul-temniță Sant-Isabel, menit să primească al doilea transport de „transgresori periculoși“. Chinurile acestora însă sunt nădejdi că o să se curme în curând. Clima pricinuitoare de febră mortală se îngrijește de aceasta. Negrii băștinași, aparținând tribului Bantu, ocolesc și ei, cât numai pot, cuibul infect al albilor inferiori lor ca rezistență, la încolțirile atmosferei locului. — Proști ce sunt: se lipsesc de fericirile procurate de instalația radiofonică a celor din Santa Isabel! Dar n'ai ce-i face; sălbaticu-i sălbatic, și pace bună!

La fel de „strălucit“ le merge și surghiuniților din Rio Muni. Nu lucră nimic, pentru că nu capătă nimic de lucru, deși mulți ar dori să câștige câte ceva în chipul acesta. În schimb se îndoapă cu chinină împotriva frigurilor de baltă, cari, cu toate acestea, îi răpun cu nemiluita. — Spre liniștea și bucuria celor instalați la putere, între împrejurările și pe căile știute de toată lumea.

Vine biguinul! Dar nu vă spăriați, căci nu-i nici ciumă de vite, nici val de ger de care să crape și pietrele, nici ceva corp ceresc răfăcitor, gata să se ciocnească cu pământul. E cu totul altceva. Nici prin minte nu poate să-i treacă însă unui om serios de ce poate fi vorba, dacă nu-i vom spune că ciudățenia asta mare care vine și e așteptată cu nesaț de atâta lume ușuratică e, — un joc nou.

Și încă ce joc! Le tale pe toate cele de pân'acum. Foxtrotul, slowfoxul și rumba, cu toate suratele și derivatele lor, se pot ascunde rușinate. Prea sunt banale. Asta însă, care-i

pe cale să invadeze cât de curând toate salele de petreceri, e ceva de neînchipuit. Auzi dom'le: va imita nu mișcările negrilor din Africa, ori ale sălbaticilor din infundăturile Americii de sud ci, — găciți, dacă puteți, — va fi modelat în ritmul legănării crăcănate a pinguinilor!

Nu-i glumă de fel. „Schönere Zukunft“ din 23 Oct. c. aduce și cuvântul-afiș al iscusitului inventator și profesor de noul dans. Poftimu-l și în românește: „Nou de tot: se cheamă biguin, și e un charleston-surogat 1932, împrumutat dela pinguini. Se joacă de câteva luni în Paris, și e importat din ostrovul bli-nișor bărnaciu Martinique. Muzica acestui dans se apropie de ritmul rumbel, mișcarea picioarelor se aseamănă cu cea din charleston, și copiază adoma mersul crăcănat al pinguinului. În mișcarea coapselor biguinul e nișel indecent (ce le-a fost dat pinguinilor să-și audă! *N. trad.*) ceeace însă nu-i va sta în cale să cucerească vijelios terenul internațional al dansului“.

Nu-i vorbă: pinguinii pot să se umfle în pene. — Cum iarăși nu pot să nu roșiască de rușine obrazele ce mai țin la demnitatea ome-nească, văzându-se în așa chip umilite de niște înconștienți. Al căror număr, din nefericire, este însă legiion.

Știri mărunte

Zile neuitate la Maieru. Rar să mai treacă o parohie prin emoții sufletești ca acelea de cari au avut Maieru Năsăudului în zilele de 19—22 Noemvrie c. Pâr. *Ion Agârbiceanu*, aflător aici în acele zile întru vestirea cuvântului dumnezeesc, a încântat și a mișcat totodată până la lacrimi toată lumea, plugari și intelectuali, la fel. A și avut apostolia Sf. Sale efect extraordinar: s'au mărturisit și cuminecat 1025 de inși, fără copiii de școală. Biserica, deși încăpătoare, n'a putut cuprinde mulțimea venită din sat și din vecini (Rodna, Sângeorz-băi, Poiana etc.) s'asculte pe trimisul P. Sf. Iuliu. Haina de sărbătoare a lăcașului Domnului lauda râvna Reuniunii femeilor din loc. Sfințiiile lor: pâr. Iuliu Pop și A. Bob, preoții locali, pot fi mângăiați se celea văzute, cum, mângăiați și mândri s'au depărtat de aici și pâr. vicar Dr. Titus Malaius, cu pâr. S. Pop, A. Chintăuanu și toți câți au petrecut aici cât de puțin în răstimpul cât a cercetat Cel de sus cu harul său pe bunii credincioși din Maieru (*E. Al. Boșca*).

Filozofia Agrului. Dumineca trecută d. prof. *I. Frollo* a ținut, în cadrele Agrului, o admirabilă conferință, la Fundația Carol I din Capitală. Tema conferinței: Singurul sistem filozofic perfect din toate punctele de vedere este cel creștin, sintetizat în porunca divină: Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta, iar pe aproapele ca pe tine însuși! Incolo totul e lucire deșartă și vorbărie searbădă. Nici una dintre grupările celorlalte sisteme filozofice (utilitaristă, sentimentală și rațională) nu satisfac nevoile ideale, sociale și practice ale sufletului nostru. Agru și-a însușit întru totul filozofia evangheliei lui Hristos: activitatea caritativă desinteresată. Urmând această cale e sigur că va purcede și într'o formă care deoparte nu va jigni pe nime, iar de altă parte va fi un îndemn spre mai bine pentru toți cei susceptibili de sugestiile pildei bune. — Aplausele secerate conferențiarul le-a meritat pe deplin.

Inaugurarea Institutului misionar științific din Roma. În inima creștinătății se lucrează de zor. Numai zilele trecute s'a dat folosinței obștești grandioasa nouă pinacotecă vaticană, pusă de Sf. Părinte în slujba bunelor și venerabilelor tradiții artistice, și acum vine

vestea deschiderii unui nou așezământ de lumină creștină: Institutul misionar științific, înființat de păr. Salotti, secretarul sacrei congregații de Propaganda Fide. Ceremonia inaugurală s'a desfășurat în cadre solemne cum numai la Roma se poate, în asistență de episcopi și arhiepiscopi, abaji, cardinali și diplomați. Cursurile la noul institut vor dura trei ani. Tot ce se va preda la această facultate va fi judecat la lumina teologiei și filosofiei creștine și adus în legătură cu știința și opera misionară. Și se va preda mult și multe de toate. Așa: Sf. Scriptură, Patrologia, Literatura creștină, Morala, Dreptul Pedagogia, Istoria, Economia, Filologia, Patologia tropicală, Farmacologia, Geografia, Etnologia — toate acestea, și altele, din punct de vedere și cu referințe misionare. Plus un curs special de limbile vorbite în China, Japonia, Birmania, Africa și Oceania.

Cruciadă euharistică în Cairo.

Delta Nilului e centru de viață creștină intensă. Părinții jezuiți, misionari acolo, au înfiripat în mai multe localități grupări înfloritoare pentru răspândirea cultului euharistic și a gândurilor și simțimentelor lui Isus euharisticul. Spre a da un avânt mai mare acestei mișcări salutare, Părinții călugări au aranjat un congres de propagandă la Cairo, cu participarea alor peste 1000 de băeți reprezentând 23 colegii și școale catolice din țara vechilor Faraoni. După cuminecarea obștească au făcut cu toții, sărbătorește, făgăduință că vor lucra și pe mai departe, cu puteri și zel nou, pentruca spiritul Impăratului sufletelor să fie de tot mai mulți cunoscut, primit și trăit.

Ordin călugăresc desființat. Congregația Sf. Oficiu a dispus, printr'un decret public, desființarea tagmei de călugărițe cunoscută sub numele de »Piccole Ostie«. Toate membrele acestui ordin au căpătat deplină libertate să se reîntoarcă în familii, ori să intre în alte cinuri monahale. — Margaretei Spezzaterra, care este întemeietoarea ordinului »Piccole Ostie«, i-s'a interzis purtarea hainei mănăstirești, iar oratoriul din Crespiano a fost pus sub interdict. — Cauzele acestei dispoziții nu se spun.

Locale. Dumineca viitoare, a săptămânii X, după Înălțarea sf. Cruci, va predica în catedrală păr. Iuliu Maior, dir. Școlii superioare de comerț, pentru băeți, iar Marți, de praznicul sf. Nicolae, va predica păr. Nicolae Comșa, prof. la liceul de băieți.

— De praznicul Intrării în biserică intelectualii Blajului au avut parte de o bucurie specială: *șezătoarea culturală-artistică* a societăților locale: Astra, Reuniunea Femeilor și Casina Română. Programul s'a deschis cu călduroasele și simțitele cuvinte ale păr. canonic Dr. Coltor. După care a urmat frumoasa conferință a dnei Emilia Hopârtean despre portul național și valoarea neprețuită a artei române. Au plăcut mult și celelalte puncte ale programului, susținute de dd. Cherebețiu și Toduția, profesori de muzică, și dsoarele Olga Spaniol, Cornelia Baltă și Ana Spaniol, profesoare la școlile noastre de fete.

Starea materială a preoțimei spaniole. S'a vorbit mult de bogățiile clerului spaniol. Adevărul este că numai înstărit n'a fost acest cler. După secularizarea din 1836 a bunurilor bisericesti, preoțimea acestei țări a tânjit mereu. Concordatul din 1851 prevede o oarecare salarizare a persoanelor bisericesti. Asta drept despăgubire pentru averile secularizate. Suma căpătată însă astfel e mai puțin decât neîndestulătoare. După războiul mondial, totalul ei făcea 61 $\frac{1}{2}$ milioane pesetas. Anual unui paroh dela oraș i-se venea 175 pesetas lunar, unuia dela sate mai puțin, iar unui capelan abia i-se ajungeau 120 pesetas la lună.

Starea aceasta de mizerie a clerului de jos au știut-o exploata cât se poate de bine revoluționarii, cărora nu puțin le-a ajutat poziția de *laisse-faire* a preoțimei îmbătate cu făgăduieli de scoatere din sărăcie și nevoi la caz de reușită a planului lor. — Din toate acelea făgăduieli însă nu s'a ales nimic. Preoțimea, în ce privește ameliorarea situației materiale din partea puternicilor zilei, a scăpat de ploaie și a căzut în baltă...

După abolirea decalogului. Ori cât ar încerca presa tovarășilor roșii să trâmbeze fericirile din raiul bolșevic, totuși nu pot acoperi pe deantregul realitatea, care este contrară diti-rambelor de preamărire la comandă. Fapt e că printre atâtea alte rele în lumea sovietelor se tot înmulțesc furturile și tâlhăriile cari, în vremea din urmă, au prins deja un caracter endemic. Agenția »Ofinor«, face o colecție de asemenea dovezi ale »nouvei morale« ce s'a înstăpânit atât în rândurile celor de sus, cât și în ale celor de jos. Câteva specimene: la Cherson a fost osândit la 5 ani închisoare președintele comisiunii regionale a oficiului împrumuturilor, pentru falsificare de titluri și însușire de bani ce aparțineau muncitorilor. Lucrătorii dela »Atelierul Lenin« au furat unelte de precizie și de muncă ale fabricii. Agentul G. P. U.-lui, vrând să aresteze un lucrător hoț, a fost bătut în lege iar lucrătorul eliberat. La Charkow amplexiții dela tramvaiele municipale bagă în buzunarele proprii prețul biletelor. Tâlharii de bucate din Carewodarul Ucrainei au terorizat tribunalul local de așa că nu mai îndrăznește să judece cauze de furt de frica răzbnării clicelor osândite. — Mici și mari, muncitori cu palma și funcționari, fură pe întrecute în fericita Rusie de azi, care s'a scăpat de »tirănia« celor zece porunci.

China în plin haos? Cetim nu odată fraza bombastică: Impăria »fiului soarelui«, dela un capăt la altul, e teatrul unor svârcoliri anarhice cum nu s'au mai văzut. Adevărul e că acest imperiu uriaș, care-i mai mare ca Europa întreagă, se bucură de liniște și își vede de înaintare, în cea mai mare parte a sa. Excepție face teritoriul ce se extinde la sud, dela coasta Fukian, până la Anhwei și Honan, unde bântuie bolșevismul. Cele 75 milioane de locuitori ai acestui ținut formează însă numai cam a șasa parte a populației chineze. Și chiar și aci multe centre sunt ferite de molima bolșevistă. Restul, din această parte, e pe pace. Catolicismul, cum scrie păr. I. Considine, directorul agenției »Fides«, care a colindat China de curând în lung și lat, face progrese din cale afară îmbucurătoare. Personalul misionar catolic de aci stă die 300 de străini, — preoți, frați călugări, laici și călugărițe, — și 2300 chinezi la un total de două milioane și jumătate de credincioși, a căror număr e în continuă creștere. Sângele atâtor mucenici — numai în ultimul deceniu 35, — din vremi mai vechi și mai noi dă roade îmbelșugate.

Rectificare. Ni-se cere să rectificăm unele greșeli din »mulțumita publică« ne ni-s'a trimis dela Teaca și am publicat-o în nr. 46 al »Unirii«. Satisfacem această cerere precizând că d. Dr. E. Bran a dăruit acelei biserici 6000 coroane; d. E. Birtolon 32.000 Lei; iar păr. Dr. Ion Bălan 1000 Lei.

AVIZ

Conform regulamentelor poștale și spre a evita întârzieri neajunsuri

Se aduc la cunoștința Onor. Public unele reguli de admitere a trimiterilor poștale și unele informațiuni privitoare la modul de funcționare a Cassei Generale de economii.

1. *Corespondența și trimiterile* înregistrate sosite (obiecte recomandate, scrisori de valoare, Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

pachete, colete mandate etc.) se predau numai la mâinile adevăratului destinatar indicat în adresă sau imputărnicitului său legal autorizat în acest scop.

Imputernicirea unei persoane de-a primi corespondența unei alte persoane, se poate face numai prin »Procură« și care se întărește în față și de către judecătoria de pace sau notarul public.

2. *Timbrele poștale* trebuiesc aplicate în colțul drept superior lăsându-se câte 2—3 mm. loc liber spre laturile superioare și cea din dreapta discului.

3. Ca *imprimare cu reducere* de taxe, se admit corespondențele deschise și complet imprimare în a căror text nu s'a făcut nici o adăugire sau modificare cu condeiul Sau printr'un alt procedeu mecanic (ca mașina de scris sau calhiare) afară de cazurile prevăzute de Art. 108 din regulamentul legii de explicare ptt. referitor la care se pot lua informațiuni la ghișetele pe prezentare ale oficiului.

4. Pe cărțile *poștale ilustrate* și cărțile de vizită *imprimare*, afară de adresa expeditorului și titlul său, se pot scrie urări, felicitări, mulțumiri complimente de condolențe sau alte formulare de politețe exprimate prin 5 cuvinte maximum sau prin inițiale convenționale. — Cele ce vor avea însă un text de corespondență sau vor întrece de 5 cuvinte, Vor fi considerate corespondențe cari dacă nu vor putea fi înapoiate expeditorului din lipsa pe adresă, nu vor fi expediate.

5. Abonenții în restanță cu *taxele radio* vor îngriji de plată la timp a abonamentului. Abonaților în restanță li-se anulează autorizațiunile și ca atare se consideră clandestini confiscându-li-se aparatele, iar taxele de abonament neincasate vor fi urmărite prin Percepția fiscală.

6. În situația economică precară ce bântuie azi cu atâta peresveranță este incontestabilă necesitatea economiilor.

Cassa Generală de Economii care funcționează prin intermediul poștelor caută încurajarea în deoseb a micilor economii de numerar pe cari le garantează Statul, și stau la dispoziția depunătorilor ori de câteori nevoia depunătorului o reclamă.

Sumele până la 2000 Lei pot fi retrase fără nici un preaviz, imediat, dela oricare oficiu postal din cuprinsul țării, din 10 în 10 zile. — Iar cele ce depășesc această sumă pot fi ridicate cu un preaviz de maximum 5 zile pe cale postală și în caz de urgență cu preaviz telegrafic în maximum 2 zile.

Depunerile se fructifică cu 4.50%.

În scopul de-a se putea lua măsuri de îndreptare, Onor. Public este rugat a semnala *Dirigenței oficiului Postal orice neajuns* ce ar suferi din partea personalului sau din partea serviciului postal.

TURNATORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

fost

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu, executate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă